

## قوانین مربوط به مطبهای پزشکی و دندانپزشکی

### کلیات

**ماده ۱:** دانشگاه / دانشکده های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی صادر کننده پروانه تأسیس مطب، موظفند مندرجات این دستورالعمل را به نحو مقتضی به اطلاع صاحبان پروانه مطب برسانند تا نسبت به تطبیق خود با ضوابط دستورالعمل اقدام نمایند.

**ماده ۲:** مطب به محلی اطلاق می گردد که پزشک دارای پروانه تأسیس مطب در آن به تشخیص بیماری و ارائه درمان اشتغال دارد در این محل بیماران، خدمت سرپائی تشخیص و درمانی را دریافت کرده و در صورت نیاز به تحت نظر یا بستری بودن به درمانگاه و یا بیمارستان ارجاع می شوند.

**تبصره ۱:** انتخاب عناوین مجعول برای تابلو مطب نظیر انستیتو، مؤسسه ، مرکز مطب شبانه روزی و نظایر آنها به هر شکل و عنوان ممنوع می باشد .

**تبصره ۲:** ساختمان یا مجتمع پزشکان به مجموعه ای از مطب های پزشکان اطلاق می گردد که هر پزشک بطور مستقل به معاینه و مداوای بیماران می پردازد و ساختمان پزشکان موسسه پزشکی محسوب نمی گردد.

**تبصره ۳:** بکاربردن عناوینی مانند درمانگاه، کلینیک، پلی کلینیک، موسسه پزشکی برای ساختمان و مجتمع پزشکان ممنوع می باشد.

**تبصره ۴:** تابلوی کلیه پزشکان شاغل در این گونه مجموعه ها باید برابر ضوابط سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی در محل مناسب و در معرض دید نصب گردد.

**ماده ۲:** فروش و تحویل هرگونه دارو، ملزومات و تجهیزات پزشکی در مطب ممنوع می باشد.

تبصره :مصرف داروهای اورژانس در موارد فوریتهای پزشکی و استفاده از ملزومات و تجهیزات پزشکی در درمان های سرپائی و سایر اقدامات مجاز در مطب، بعنوان مواد مصرفی خدمات پزشکی تلقی شده و مشمول ضابطه فوق نمی باشد.

**ماده ۴:** تعداد و شرایط کارکنان یک مطب باید متناسب با خدمات مجاز در مطب باشد.

**ماده ۵:** ساعات فعالیت مطب بنا به زمان فعالیت هر پزشک به نحو مقتضی مشخص و اعلام گردد.

**ماده ۶:** انجام خدمات تزریقات و پانسمان در مطب، پس از اخذ مجوز قانونی مربوط بلامانع است.

**ماده ۷:** انجام اقدامات تشخیصی یا درمانی که طبق ضوابط و مقررات باید در مؤسسه پزشکی مربوطه انجام گیرد و انجام اعمال غیر مجاز، مصرح در مصوبه ۵۵/۱۰/۶ هیئت مدیره نظام پزشکی، در مطب ممنوع است.

**ماده ۸:** در مطب هایی که تزریقات، پانسمان، جراحی های سرپائی با معاینات زنانگی بعمل می آید، واکسیناسیون کلیه افرادی که به نحوی با بیمار یا وسایل و تجهیزات پزشکی ارتباط دارند بر علیه بیماری هپاتیت B الزامی است و حفظ سوابق واکسیناسیون با مصونیت جهت ارائه به بازرسی ضروری می باشد.

**ماده ۹:** هر موسس مطب دندانپزشکی موظف است تا مطب را منطبق با مفاد آئین نامه تأسیس و موضوع را به دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه اعلام نمایند.

**تبصره ۱:** مطب هایی که تاکنون تأسیس شده اند نیز مشمول ضوابط این دستورالعمل می باشند.

**تبصره ۲:** در صورت عدم تطابق شرایط مطب با هر کدام از مقررات، اقدامات اصلاحی ظرف مدت سه ماه پس از بازدید دانشگاه علوم پزشکی مربوطه باید انجام پذیرد.

**ماده ۱۰:** چنانچه ضوابط تعیین شده در این آئین نامه پس از بازدید دانشگاه علوم پزشکی مربوطه و انقضای موعد مقرر ( قید شده در تبصره ۲ ماده ۹ ) رعایت نگردد، به ترتیب زیر رفتار خواهد شد:

**الف -** تذکر شفاهی با قید موضوع در صورتجلسه بازرسی محل، توسط دانشگاه علوم پزشکی مربوطه و تعیین زمان توافقی بین صاحب پروانه و بازرس دانشگاه برای انجام اصلاحات لازم بین يك الي شش ماه.

**ب -** اخطار کتبی و تعیین مهلت نهایی برای انجام اصلاحات توسط دانشگاه علوم پزشکی مربوطه و انعکاس به سازمان نظام پزشکی محل جهت پگیری موضوع و اعلام نتیجه به دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی مربوطه.

**ماده ۱۱:** هر مطب پزشکی باید حداقل دارای اتاق معاینه با فضای مناسب و یک سالن انتظار با مساحت مناسب و سربسهای کامل بهداشتی منطبق با شرایط منطقه ای و نظر دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی مربوط باشد.

**تبصره ۱:** هر مطب پزشکی دارای مجوز تزریقات و پانسمان، می تواند علاوه بر اتاقهای فوق، یک اتاق با حداکثر دو تخت جهت ارائه خدمات تزریقات دارو، سرم و انجام پانسمان تخصیص دهد.

**تبصره ۲:** وجود یک اتاق مجزا برای سایر خدمات پزشکی نظیر ثبت نوار قلبی، گچ گیری و اقدامات حیاتی اورژانس نظیر CPR (با رعایت جدا و محفوظ بودن بیماران) اختیاری است ولی هرگونه افزایش اتاقها و تجهیزات که مطب را تبدیل به موسسه درمانی نماید، ممنوع می باشد.

**ماده ۱۲:** معاینه بیماران بطور همزمان مجاز نمی باشد و محل معاینه بیماران باید از محل انتظار کاملا جدا باشد.

**ماده ۱۳:** پوشش دیوارها و سقف باید سالم، صاف، بدون درز و شکاف و تمیز باشد.

**ماده ۱۴:** کف کلیه اتاقها، راهروها، توالت و محوطه دستشویی باید سالم، صاف، بدون درز و شکاف از جنس قابل دستشو باشد.

**تبصره ۱:** دیوارهای اتاق مربوط به واحد تزریقات و پانسمان، باید تا ارتفاع ۱/۸۰ متر از کف با کاشی، سرامیک یا سنگ پوشیده شده باشد. در غیر این صورت کلیه وجوه دوار با رنگ قابل شستشو نظیر رنگ روغن زده و تمیز باشد.

**تبصره ۲:** نصب دستشویی همرا با مایع صابون در واحد تزریقات و پانسمان ضروری می باشد.

**ماده ۱۵:** کاسه سنگ توالت و دستشویی ها از جنس سرامیک یا چینی سالم و بدون شکستگی یا ترک خوردگی بوده و مجهز به شتر گلو باشد.

**ماده ۱۶:** دیوار محل نصب دستشویی (اطراف دستشویی) بطور مناسب کاشیکاری گردد و دیوار توالت قابل شستشوروزانه باشد. (دیوار توالت حتی الامکان تا ارتفاع ۱/۸۰ متر از کف با کاشی، سرامیک یا سنگ پوشیده شده باشد).

**ماده ۱۷:** در و پنجره ها باید سالم و رنگ آمیزی شده و تمیز باشد ( در و پنجره های آلومینیومی نیازی به رنگ آمیزی ندارند ). همچنین میز و صندلی و نیمکت ها بایست سالم و قابل نظافت باشند.

**ماده ۱۸:** مطب باید دارای انشعاب آب لوله کشی بهداشتی باشد. در صورت عدم وجود شبکه لوله کشی، آب و مصرفی ( آشامینی و بهداشتی ) مورد تأیید مسئولین بهداشتی باشد.

**ماده ۱۹:** فاضلاب مطب باید به روش بهداشتی جمع آوری و دفع گردد.

**ماده ۲۰:** ساختمان مطب به گونه ای باشد که مانع تجمع و تکثیر حشرات و جوندگان گردد.

**ماده ۲۱:** رعایت اصول فنی و نکات ایمنی در کلیه قسمتهای ساختمان ضروری می باشد.

**ماده ۲۲:** درجه حرارت اطاقها، هال و راهروها بر حسب فصول مختلف سال متعال باشد و حتی الامکان از تهویه مناسب و نور کافی برخوردار باشد. در این صورت عدم وجود سیستم حرارت مرکزی، حداقل وسیله حرارتی قابل قبول بخاری نفتی کاربراتوردار و مجهز به دودکش مناسب می باشد.

مقررات بهداشتی

**ماده ۲۳:** وجود مواد پاک کننده مایع در دستشویی برای بیماران و مواد ضد عفونی کننده مناسب جهت سطوح و تجهیزات در مطب الزامی است.

**ماده ۲۴:** اسفاده از وسایل یکبار مصرف با توجه به نوع خدمات برای هر بیماری ضروری است و می بایست پس از استفاده بطریق بهداشتی دفع گردند.

**ماده ۲۵:** تفکک زباله های خطرناک ( وسایل عفونی، سسوزن، تیغ بیستوری و سایر وسایل برنده ، مواد آلوده به انساج و خون و سرم ) از زباله های عادی ضروری است و باید در کیسه های مقاوم زباله قرار گرفته و بطریق بهداشتی دفع شوند.

**تبصره:** تیغهای جراحی و سر سوزنهای مصرف شده باید در ظروف مقاوم و ایمن جمع آوری و دفع بهداشتی گردند.

**ماده ۲۶:** وجود زباله دان درب دار قابل شستشو و دارای کیسه زباله مقاوم در قسمتهای مختلف مطب الزامی است.

**ماده ۲۷:** کلیه تخت های قابل استفاده برای بیماران، دارای ملحفه تمیز و سالم و یا پوشش کاغذی مناسب پوشیده باشند.

**ماده ۲۸:** ابزار مورد مصرف در مطب که نیاز به گندزدایی (Disinfection) و یاسترون کردن (Sterilization) دارد باید بطور مرتب و مناسب بعد از هر بار مصرف، گندزدایی یاسترون گردد.

**ماده ۲۹:** کلیه قسمتهای مطب بطور مرتب نظافت و در موارد ضروری محللهای آلوده با یکی از مواد گندزا، گندزدایی (ضد عفونی) گردد.

تجهیزات

**ماده ۳۰:** مطب دارای واحد تزریقات و پانسمان، علاوه بر داروهای اورژانس باید مجهز به کیپسول اکسیژن، وسایل تزریقات و پانسمان و تخت و فضای مربوطه باشد.

تبصره: در مطب های ه اقدام به تلقیح واکسن می نمایند، رعایت زنجیره سرد در نگهداری واکسن الزامی است.

**ماده ۳۱:** در مطب های که جراحی های سرپایی و یا معاینات زنانگی بعمل می آید، وجود دستگاه نور یا اتوکلاو جهت استریلیاسون وسایل و ابزار جراحی و معاینه الزامی است.

**ماده ۳۲:** بکارگیری فناوری و استفاده از تجهیزاتی که کاربرد آنها نیاز به اخذ پروانه فعالیت خاص دارند، در مطب ممنوع است ( نظیر وسایل پرتو پزشکی، پزشکی هسته ای، رادیاتراپی، توانبخشی، اپی لیزر ( لیزر پوست ) و لیزیک ( لیزر چشم )).

**ماده ۳۳:** روشها و وسائل تشخیصی درمانی نظیر دستگاههای ECG، NCV، EEG، دانسیتومتری، سونیکید، لیزر، کرایو، کوتر، الکترولیز، هیدرودرمی، الکترو آکوپانکچر، چراغ مادون قرمز، UV با رعایت مقررات و ضوابطی که از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در هر مورد تدوین کرده است، در مطب قابل استفاده و بهره برداری است.

**تبصره ۱:** در خصوص دستگاههای قابل استفاده در مطب که نیاز به تبحر خاص و یا گذراندن دوره آموزشی مشخص می باشند، دستورالعمل های مربوطه از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به دانشگاههای علوم پزشکی و سازمان نظام پزشکی اعلام می گردد ( نظیر نحوه و شرایط اندوسکوپي در مطب، شرایط راه اندازی دستگاه دانسیتومتری، اپی لیزر و غیره ).

## اطلاع رسانی و ثبت اطلاعات

پزشکان در انتخاب نوع تالو، سرنسخه، کارت ویزیت و بکاربردن عناوین باید با مفاد آئین نامه مصوبه شورای عالی نظام پزشکی مورخ ۷۸/۴/۱۹ مصوبات بعدی اقدام نمایند.

**ماده ۳۴:** اطلاع رسانی مفید جهت ایجاد سهولت دسترسی مردم به خدمات تشخیصی درمانی مورد نیاز زیر نظر سازمان نظام پزشکی هر منطقه قابل انجام است.

تبصره: نحوه اطلاع رسانی منطبق با مقررات سازمان نظام پزشکی کشور و تصمیمات متخذه در هر حوزه سازمان نظام پزشکی می باشد.

**ماده ۳۵:** اطلاع رسانی باید حاوی اطلاعات پایه ( نام، تخصص، آدرس، تلفن، ساعات کار، وسائل تشخیصی درمانی مطابق با ماده ۳۲ و ۳۳ ) و مشمول کلیه پزشکان و دندانپزشکان متقاضی در هر حوزه سازمان نظام پزشکی باشد.

تبصره: هر گونه تبلیغات انفرادی در رسانه ها و جراید کشور و یا تبلیغ درمان های پزشکی ( نظیر تبلیغ ترک اعتیاد ) بمنزله تبلیغات تجاری و مجعول محسوب گشته و منع قانونی دارد.

**ماده ۳۶:** بایگانی مدارک پزشکی و نگهداری سوابق پزشکی بیماران در مطب ضروری و قابل دسترسی باشد.

**ماده ۳۷:** گزارش دهی « بیماریهای اعلام شده » از طرف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اجباری می باشد.

مقررات اختصاصی مطبهای دندانپزشکی

عایت مقررات مربوط به مطب ها و درمانگاههای دندانپزشکی مصرح در بندهای ذیل به منظور حفظ سلامت جامعه و همین ممانعت از انتقال بیماریها الزامی است.

**ماده ۳۸:** هر فردی که بر اساس مصوبات قانونی مجاز به معاینه و درمان بیماریهای دندان، لثه و فك و دهان است موظف به رعایت تمامی موارد این فصل می باشد.

**ماده ۳۹:** رعایت تمامی موارد مربوط به مقررات عمومی مطب ها و درمانگاههای دندانپزشکی نیز الزامی است.

**ماده ۴۰:** اتاق کار دندانپزشک باید دارای نور و تهویه مناسب بوده و حداقل فضای لازم جهت اتاق کار ۱۲ متر برای هر یونیت می باشد و محل نصب آن می بایست به نحوی باشد که پس از قرار گیری کابینتها و سایر ملزومات به منظور جلوگیری از آلودگی محیط اطراف حداقل به شعاع یک متر در اطراف یونیت فضای باز وجود داشته باشد.

**ماده ۴۱:** در اتاق کار دندانپزشکی نصب دستشویی با رعایت شرایط مندرج در ماده شماره ۱۴ الزامی است و ترجیحاً شیر دستشویی از نوع آرنجی یا پدالی یا خودکار (اتوماتیک) باشد.

**ماده ۴۲:** در صورتی که در مطب قالب ریزی انجام می گیرد، می بایستی برای این کار اتاق مجزا در نظر گرفته شود.

**ماده ۴۳:** کمپرسور یونیت که دارای صدا و ارتعاش است باید خارج از اتاق کار دندانپزشک نصب شود و رعایت اصول ایمنی در نصب و نگهداری آن رعایت گردد. به منظور بالابردن کیفیت خدمات دندانپزشکی بهتر است کمپرسور بدون روغن باشد.

**ماده ۴۴:** حداقل تجهیزات ضروری جهت مطب دندانپزشکی شامل یونیت استاندارد و اینسترومنت و کمپرسور، کابینت ها، اتوکلاو، فور، دستگاه آمالگاماتور و کپسول اکسیژن و ست احیا و داروهای دندانپزشکی اورژانس دارای تاریخ مصرف می باشد.

**ماده ۴۵:** وجود دستگاه رادیوگرافی پری اپیکال در مطب های دندانپزشکی با رعایت اصول حفاظت در برابر اشعه بلامانع است.

تبصره : در مواردی که در مطب اقدام به درمانهای کانال ریشه یا جراحی ریشه های نهفته و دندانهای نهفته صورت می گیرد، وجود دستگاه رادیوگرافی الزامی است.

**ماده ۴۶:** با توجه به فقدان علائم بالینی در بسیاری از بیماریهای قابل انتقال (نظیر هپاتیت و ایدز)، رعایت کلیه اصول کنترل عفونت درمورد تمام بیماران دندانپزشکی بر اساس دستورالعمل صادره از سوی اداره سلامت دهان و دندان الزامی است.

**ماده ۴۷:** واکسیناسیون کلیه کارکنان شاغل در مطب شامل دندانپزشک، دستیار و افرادی که به نحوی با بیمار یا وسایل و تجهیزات دندانپزشکی ارتباط دارند بر علیه بیماری هپاتیت الزامی است و حفظ سوابق واکسیناسیون یا مصونیت جهت ارائه به بازرسین ضروری است.

**تبصره :** پرسنل شاغل در مطب دندانپزشکی (دستیار، منشی و کسانی که به نحوی با لوازم و تجهیزات دندانپزشکی سروکار دارند ) باید کارت واکسیناسیون و کارت بهداشتی داشته باشند.

زهرا علی کرمان

کارشناس بهداشت محیط معاونت بهداشتی